

ПРЕДЛОГ

На основу члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05–исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12–УС, 72/12, 74/12 – исправка УС, 7/14–УС и 44/14)

Влада доноси

СТРАТЕГИЈУ ПРЕВЕНЦИЈЕ И СУЗБИЈАЊА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА, ПОСЕБНО ЖЕНАМА И ДЕЦОМ И ЗАШТИТЕ ЖРТАВА

2017– 2022

1. УВОДНИ ДЕО

Стратегија превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава за период од 2017. до 2022. године (у даљем тексту Стратегија), је други стратешки документ који Влада доноси у решавању проблема трговине људима.

Иако су уложени напори у решавању проблема трговине људима и даље се у Републици Србији препознају континуирано скоро све форме трговине људима (сексуална експлоатација, радна експлоатација, принуда на просјачење, принуда на вршење кривичних дела, принудни бракови са елементима експлоатације и др.). Статистичка анализа указује на велики удео домаћих држављана жртава трговине људима којима је трговано у оквиру граница Републике Србије, пораст броја деце жртава трговине људима, појаву дуалне или вишеструке експлоатације жртава као и пораст броја домаћих држављана жртава трговине људима у иностранству и то мушкараца жртава радне експлоатације у индустрији грађевине и жена жртава експлоатације у проституцији.

Интензивни мешовити миграциони токови са подручја Близког Истока, Азије и Африке ка земљама Европске уније, преко територије Републике Србије, усложњавају одговор државе и друштва на проблем трговине људима. Међу ирегуларним мигрантима, избеглицама и тражиоцима азила су и оне категорије које су посебно рањиве од трговине људима и експлоатације и њих треба препознати и заштитити, а нарочито младе девојке и децу која путују без пратње.

Нова стратегија има за циљ да обезбеди свеобухватан и континуиран одговор друштва на трговину људима, у складу са динамиком нових изазова, ризика и претњи, на тај начин што ће се унапредити систем превенције, помоћи и заштите жртава и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом. До остварења овог циља Стратегије доћи ће се функционалним повезивањем и институционалном изградњом капацитета свих партнера.

Стратегија је израђена и у складу са актуелним политикама које Европска унија води на плану искорењивања трговине људима и миграција.

2. НОРМАТИВНИ ОКВИР

Нормативни оквир у Републици Србији обезбеђује правни основ који омогућава рад на превенцији, заштити жртава и сузбијању трговине људима са аспекта заштите људских права.

Највиши правни акт, Устав Републике Србије, одредбом члана 26. изричito забрањује држање у ропству или у положају сличном ропству односно, забрањује сваки облик трговине људима и принудни рад.

Закони који уређују област трговине људима и њене последице су: Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14), Законик о кривичном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13 и 55/14), Закон о одговорности правних лица за кривична дела („Службени гласник РС”, број 97/08), Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела („Службени гласник РС”, бр. 42/02, 27/03, 39/03, 67/03, 29/04, 58/04 – други закон, 45/05, 61/05, 72/09, 72/11 – други закон, 101/11 – други закон и 32/13), Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС”, бр. 32/13), Закон о полицији („Службени гласник РС”, број 6/16), Закон о странцима („Службени гласник РС”, број 97/08), Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Службени гласник РС”, број 85/05), Закон о међународној правној помоћи у кривичним стварима („Службени гласник РС”, број 20/09), Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/12), Закон о азилу („Службени гласник РС”, број 109/07), Закон о равноправности полова („Службени гласник РС”, број 104/09), Закон о Црвеном крсту Србије („Службени гласник РС”, бр. 107/05), Закон о заштитнику грађана („Службени гласник РС”, бр. 79/05 и 54/07), Закон о програму заштите учесника у кривичном поступку („Службени гласник РС”, број 85/05), Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/11), Закон о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити („Службени гласник РС”, број 91/15), Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, број 22/09), Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 72/09 – други закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13 – други закон и 93/14), Закон о здравственом осигурању („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 109/05 – исправка, 57/11, 110/12–УС, 119/12, 99/14, 123/14 и 126/14–УС), Породични закон („Службени гласник РС”, бр. 18/05 и 72/11 – други закон и 6/15), Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – аутентично тумачење и 68/15), Закон о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14 и 13/17–УС), Закон о матичним књигама („Службени гласник РС”, број 20/09), Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, бр. 44/10, 60/13–УС и 62/14), Закон о организацији и надлежности државних органа за борбу против високотехнолошког криминала („Службени гласник РС”, бр. 61/05 и 104/09), Закон о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 – исправка, 61/05, 101/05 – други закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 – усклађени дин. изн., 55/12 – усклађени дин. изн., 93/12, 47/13 – усклађени дин. изн., 65/13 – други закон, 57/14 – усклађени дин. изн., 45/15 – усклађени дин. изн. и 83/15) и други закони.

2.1. Дефиниција основних појмова

2.1.1. Дефиниција кривичног дела трговине људима

Према члану 388. став 1. Кривичног законика, кривично дело трговине људима врши онај ко силом или претњом, довођењем у заблуду или одржавањем у заблуди, злоупотребом овлашћења, поверења, односа зависности, тешких прилика другог, задржавањем личних исправа или давањем, или примањем новца или друге користи врбује, превози, пребацује, предаје, продаје, купује, посредује у продаји, сакрива или држи друго лице, а у циљу експлоатације његовог рада, принудног рада, вршења кривичних дела, проституције или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачења, употребе у порнографске сврхе,

успостављање ропског или њему сличног односа, ради одузимања органа или дела тела или ради коришћења у оружаним сукобима.

Такође, према члану 388. став 8. Кривичног законика, за трговину људима може се гонити и лице које зна или је могло знати да је неко лице жртва трговине људима, па искористи њен положај или другоме омогући искоришћавање њеног положаја ради експлоатације предвиђене ставом 1. тог члана.

2.1.2. Дефиниција жртве трговине људима

Жртвом се у смислу наведене одредбе и ове стратегије, сматра свако физичко лице подвргнуто трговини људима.

2.1.3. Дефиниција детета

Дететом се у смислу ове стратегије сматра свако лице млађе од 18 година.

2.1.4. Процена стасуса за жртве трговине људима

Услуге процене и планирања за жртве трговине људима пружа Центар за заштиту жртава трговине људима.

Најважнији међународни документи који су релевантни за области супротстављања трговини људима и децом су: Универзална декларација о људским правима (1948); Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966); Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена (1979); Конвенција о правима детета (1989); Конвенција Међународне организације рада бр. 182 о најгорим облицима дечијег рада (1999); Опциони протокол уз Конвенцију о правима детета о продаји деце, дечијој проституцији и дечијој порнографији (2000); Протокол за превенцију, сузбијање и кажњавање трговине људским бићима, нарочито женама и децом (2003), који допуњава Конвенцију Уједињених нација против транснационалног организованог криминала (2001); Етичке и безбедносне препоруке за вођење разговора са женама жртвама трговине људима Светске здравствене организације (2003); Европска конвенција о заштити људских права (1950) и основних слобода са додатним протоколима (1952, 1963, 1983, 1984, 2000 и 2002) и стандарди Европског суда за људска права; Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима (2005); Конвенције Савета Европе о заштити деце од сексуалног искоришћавања и сексуалног зlostављања (2007); Споразум Републике Србије и Европске заједнице о реадмисији лица која незаконито бораве (2007).

3. СТРАТЕШКИ ОКВИР

Најважнији стратешки документи који су релевантни за области супротстављања трговини људима и децом су: Стратегија борбе против трговине људима у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 111/06), Стратегија националне безбедности у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 88/09), Стратегија интегрисаног управљања границом у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 9/17), Национална стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља („Службени гласник РС”, број 122/08), Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године („Службени гласник РС”, број 26/16), Стратегија за управљање миграцијама („Службени гласник РС”, број 59/09), Национална стратегија за родну

равноправност за период од 2016. до 2020. године са Акционим планом за период од 2016. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 4/16), Национална стратегија запошљавања за период 2011-2020 („Службени гласник РС”, број 37/11), Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025. године („Службени гласник РС”, број 22/15).

4. АНАЛИЗА СТАЊА СА ПРЕПОРУКАМА

У циљу свеобухватне анализе стања и формулисања препорука коришћени су методи СВОТ (SWOT) и ПЕСТЕЛ (PESTEL), као и анализа заинтересованих страна, анализа проблема и анализа људских и материјалних ресурса. Такође, коришћени су и релевантни материјали као што су Извештаји Европске комисије о напретку реформи у Србији, Извештаји о трговини људима Стејт Департмента, Упитник за евалуацију имплементације Конвенције Савета Европе о борби против трговине људима уговорних страна Групе експерата о борби против трговине људима 2011, Закључне примедбе Комитета за права детета у вези са Иницијалним извештајем Републике Србије о примени Конвенције о правима детета (2008), Закључни коментари Комитета за права детета у вези са Иницијалним извештајем Републике Србије о примени Опционог протокола уз Конвенцију о правима детета о продаји деце, дечијој проституцији и дечијој порнографији (2010), Извештај Комитета за права детета Уједињених Нација са Даном генералне дискусије 2012. године на тему „Права детета у контексту међународних миграција“, истраживање Деца у покрету – положај и програми подршке и заштите деце у покрету у Републици Србији 2013. године, Извештај Радне групе Савета Уједињених нација за људска права у процесу Универзалног периодичног прегледа за Републику Србију, укључујући препоруке прихваћене од стране Републике Србије након представљања другог извештаја о стању људских права у Републици Србији (јануар 2013. године, Женева) и Извештај са препорукама о истраживању дечијег просјачења у Србији 2011. године, Заштитника грађана.

Анализа заинтересованих страна указала је на субјекте стратегије: Министарство унутрашњих послова, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство правде, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Министарство здравља, Министарство омладине и спорта, Министарство спољних послова, Министарство културе и информисања, Министарство трговине, туризма и телекомуникација, Безбедносно-информативну агенцију, као и друге државне органе, организације, органе локалне власти, удружења и организације цивилног друштва.

Резултати статистичких и аналитичких података кључних субјеката стратегије (ресурсна министарства, међународне организације и организације цивилног друштва) указују да се у Републици Србији препознају континуирано скоро све форме трговине људима (сексуална експлоатација, радна експлоатација, принуда на просјачење, принуда на вршење кривичних дела и принудни бракови са елементима експлоатације.). Статистичка анализа указује на велики удео домаћих држављана жртава трговине људима којима је трговано у оквиру граница Републике Србије, пораст броја деце жртава трговине људима, појаву дуалне или вишеструке експлоатације жртава као и пораст броја домаћих држављана жртава трговине људима у иностранству и то мушкараца жртава радне експлоатације у индустрији грађевине и жена жртава експлоатације у проституцији.

Анализа је показала да је постојећа економска криза чија је последица незапосленост и сиромаштво у Републици Србији, узроковала пораст врбовања деце и одраслих у циљу сексуалне и радне експлоатације и искоришћавања у порнографске сврхе. Ове активности

врбовања се све чешће врше злоупотребом савремених технологија, мобилним интернетом и социјалним мрежама.

Миграциони токови, како принудни тако и из економских разлога, са подручја Азије и Африке ка земљама Централне и Северне Европе, последњих неколико година узроковали су ирегуларне миграције преко територије Републике Србије. Један број ирегуларних миграната страних држављана, нарочито девојака и деце која путују сама, без пратње родитеља или старатеља и тражиоци азила су изложени ризицима од трговине људима и експлоатације, што додатно усложњава одговор државе и друштва на проблем трговине људима. Проблем ће додатно бити решаван новом стратегијом за супростављање ирегуларним миграцијама чија је израда започела спољном оценом претходног стратешког документа и израдом стратешке анализе са препорукама коју су израдили стручњаци ангажовани кроз ТАИЕКС.

Проблем трговине људима ће бити решаван и кроз активности дефинисане у акционим плановима за преговарачко поглавље 23 и 24.

Анализа стања је указала на следеће активности:

У спровођењу националне политike превенције, заштите жртава и сузбијања трговине људима успостављено је партнерство надлежних државних органа и цивилног сектора, како на оперативном нивоу, тако и на пољу креирања политика, односно успостављен је мултидисциплинарни оквир рада заснован на заштити људских права жртава, успостављена је регионална и међународна сарадња, посебно међународна полицијска сарадња и успостављен је одговарајући стратешки и нормативни оквир.

Развијени су програми обуке из области борбе против трговине људима, којима су запослени у Министарству унутрашњих послова, систему социјалне заштите, јавним тужилаштвима, судовима, здравственим и образовним установама и волонтери у организацијама цивилног друштва, стручно оспособљени за рад на превенцији, препознавању жртава, пружању помоћи и заштити жртава и кривичном гоњењу учинилаца.

Спроведени су и пројекти у циљу образовања и подизања нивоа свести младих, као и велики број вршњачких образовних програма у циљу препознавања сложености проблема и ради боље идентификације, помоћи и заштите жртава.

Постојећи систем идентификације жртава у Републици Србији развијан је кроз проактиван приступ, пре свега запослених у полицији и систему социјалне заштите, али и запослених у просвети, здравственим установама и организацијама цивилног друштва, као и оних који раде са трахиоцима азила и повратницима на основу Споразума између Републике Србије и Европске заједнице о реадмисији лица која незаконито бораве („Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори”, број 103/07).

На основу Закона о социјалној заштити, Влада је априла 2012. године основала Центар за заштиту жртава трговине људима, који се састоји из две организационе јединице: Службе за координацију заштите жртава трговине људима и Прихватилишта за жртве трговине људима. За сада функционише само Служба за координацију заштите жртава трговине људима.

Оснивањем Центра је започео процес институционализације подршке жртвама трговине људима.

Потребне специјализоване видове подршке и програме реинтеграције жртвама трговине људима, до сада су углавном обезбеђивале организације цивилног друштва из пројектних средстава и донација, као што су: Привремена кућа (смештај и подршка), програми реинтеграције, СОС телефон за жртве трговине људима, а уведен је и СОС телефон за несталу децу.

Резултати анализе као позитивне политичке тенденције наводе процес приступања Европској унији који ће иницирати усклађивање законодавства, унапређење политика, процеса и пракси у области превенције, заштите жртава и сузбијања трговине људима.

Средства за реализација појединачних активности за спровођење Стратегије за борбу против трговине људима у Републици Србији из 2006. године у периоду од 2009. до 2016. године обезбеђивана су једнократно из редовних средстава надлежних министарстава, пројектних активности или међународних донација, а активности превенције, заштите жртава и сузбијања трговине људима су извођене, у великој мери, уз подршку организација цивилног друштва.

Анализом стања уочене су области реаговања које још увек нису развијене, као и оне области које је потребно континуирано и даље унапређивати:

- 1) систем институционалне и оперативне координације још увек није у потпуности функционалан;
- 2) послови сузбијања трговине људима у полицији нису јединствени и специјализовани (више јединица има надлежност у поступању);
- 3) не постоји заједнички и свеобухватан систем прикупљања и анализе података о трговини људима;
- 4) формализовање партнериства у одговору на трговину људима на локалном, националном и међународном нивоу још увек није у потпуности успостављено;
- 5) потребно је унапредити сарадњу државних органа у оквиру концепта интегрисаног управљања границом и система свеобухватног управљања миграцијама, нарочито како би се побољшало препознавање и идентификација жртава трговине људима међу категоријама рањивих миграната и тражилаца азила;
- 6) неравномерна је обученост и сензибилисаност стручњака који раде на превенцији, заштити жртава и сузбијању трговине људима;
- 7) систем идентификације, заштите и подршке жртвама трговине људима, посебно када су у питању деца и рањиве категорије миграната није у потпуности развијен;
- 8) систем још увек није развио посебне програме подршке за групе у ризику и рањиве категорије миграната када је у питању превенција трговине људима и подршка жртвама трговине људима;
- 9) систем још увек не располаже потребним људским ресурсима (нису у довољној мери развијене компетенције запослених у области откривања и процесуирања случајева трговине људима) и материјалним ресурсима (не постоје стална буџетска средства за финансирање на пољу превенције, заштите жртава и сузбијања трговине људима), за квалитетну подршку жртвама трговине људима;
- 10) није довољно развијена свест грађана и медија о проблему трговине људима;
- 11) Фонд за подршку жртвама трговине људима није успостављен;
- 12) процес обештећења жртава трговине људима, у оквиру парничног поступка је неефикасан и не омогућава одговарајуће обештећење жртава трговине људима;

- 13) прихватилиште за ургентно збрињавање жртава трговине људима, основано при Центру за заштиту жртава трговине људима, још увек није у функцији;
- 14) институција Националног известиоца за проблем трговине људима није успостављена;
- 15) није доволно развијена свест запослених у надлежним органима и органима локалне самоуправе, стручњака, грађана и медија о проблему искоришћавања деце и одраслих у просјачењу са елементима експлоатације и трговине људима;
- 16) није доволно развијена свест грађана, медија и здравствених радника о проблему трговине органима.

5. ПРЕВЕНЦИЈА И ЗАШТИТА ДЕЦЕ ОД ТРГОВИНЕ ЉУДИМА И ИСКОРИШЋАВАЊА У ПОРНОГРАФИЈИ И ПРОСТИТУЦИЈИ

Питање превенције и заштите деце од трговине и искоришћавања у проституцији и порнографији намеће се као посебно друштвено, социјално и правно питање и захтева системско, темељно и синхорнизовано бављење њиме. Узимајући у обзир димензије, учесталост, специфичне појавне облике трговине децом, те узраст, зрелост, рањивост и последице које искуство жртве оставља на децу, евидентна је неопходност да се проблем трговине децом и искоришћавање деце у порнографији и проституцији, као и њихова свеобухватна заштита издвоји као посебан циљ који ће утврдити правце даљег деловања у складу са специфичним потребама детета. Препоруке Комитета за права детета Уједињених нација упућених Републици Србији као држави уговорници Конвенције о правима детета указују на неопходност израде свеобухватне националне стратегије за спречавање трговине људима која предвиђа посебне мере заштите и помоћ деци жртвама трговине људима. Ове смернице налажу да се законима, политикама, програмима и интервенцијама деца која су била предмет трговине децом, третирају одвојено од одраслих лица.

У циљу одговора на ове захтеве, ова стратегија предвиђа посебне активности и задатке који ће обезбедити да деца у Републици Србији, одрастају у окружењу безбедном од трговине људима, искоришћавања у порнографији и проституцији. Ови програми произилазе из Конвенције о правима детета, којом се на свеобухватан начин гарантују права детета која почивају на темељним принципима: право детета на живот, опстанак и развој; недискриминација; најбољи интерес детета и партиципација деце у питањима која се тичу деце.

На основу спроведених анализа, имајући у виду динамику нових изазова, ризика и претњи створена је претпоставка за израду визије, општих и посебних циљева.

6. ВИЗИЈА

Обезбеђено поштовање и заштита људских права као одговор на трговину људима.

7. ОПШТИ ЦИЉ

Обезбеђен континуирани свеобухватан одговор друштва на трговину људима, у складу са динамиком нових изазова, ризика и претњи, кроз унапређен систем превенције, помоћи и заштите жртава и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом функционалним повезивањем и институционалном изградњом капацитета свих партнера.

8. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

8.1 Системски ојачано партнерство у одговору на трговину људима на локалном, националном и међународном нивоу

Сложеност и мултидисциплинарност појаве трговине људима захтева, пре свега, унапређење партнериства у одговору на трговину људима на локалном, националном и међународном нивоу. Имајући у виду ову чињеницу, неопходно је у наредном периоду наставити са јачањем система националне координације и праћења активности у одговору на трговину људима кроз обезбеђивање интензивне сарадње државних органа и институција са органима локалне самоуправе; организацијама цивилног друштва; академском заједницом; компанијама које промовишу друштвено одговорно пословање; удружењима послодаваца; синдикатима и медијима.

8.2 Унапређена превенција и смањен утицај узрока трговине људима у складу са динамиком нових изазова, ризика и претњи

Унапређење превенције и смањен утицај узрока трговине људима биће обезбеђено сталним спровођењем програма обуке за оне државне службенике који могу доћи у контакт са жртвама трговине људима укључујући и рањиве категорије миграната и деце која се крећу без пратње родитеља или старатеља, сталним спровођењем програма оснаживања посебно рањивих група, развијањем система раног упозоравања (early warning system -EWS) у вези са ризицима који могу довести до трговине људима, сталним спровођењем програма економског оснаживања, одговорним медијским извештавањем о проблему трговине људима, подизањем свести јавности путем подршке производњи медијских садржаја о проблему трговине људима, промоцијом Националне телефонске линије за превенцију трговине људима и свеобухватним мерама подизања свести јавности, државних службеника и чланова организација цивилног друштва о узроцима трговине људима, а нарочито у циљу обесхрабривања потражње за свим облицима трговине људима. Унапређење превенције трговине људима ће бити обезбеђено у складу са динамиком нових изазова, ризика и претњи укључујући и све израженије мешовите миграционе токове који воде преко територије Републике Србије и ризике од трговине људима за рањиве категорије миграната и тражилаца азила. Поред тога, за унапређење превенције нарочито треба имати у виду да се активности врбовања за трговину људима, рекламирање и експлоатација све чешће врше злоупотребом савремених технологија, мобилним интернетом и социјалним мрежама.

8.3. Унапређен проактиван систем откривања случајева трговине људима, ефикасно процесирање физичких и правних лица и правна заштита жртава трговине људима

Откривање случајева трговине људима биће унапређено специјализовањем јединица за борбу против трговине људима у оквиру криминалистичке полиције, благовременим прикупљањем, анализом, прослеђивањем и разменом информација, применом посебних доказних радњи и јачањем сарадње и тимским радом полиције, тужилаштва и других државних органа ради ефикасног откривања и процесирања случајева трговине људима у судском поступку. У судском поступку биће обезбеђена свеобухватна и ефикасна заштита жртава трговине људима, кроз унапређене програме заштите сведока, правне заштите жртава трговине људима, безбедности жртава, спречавањем секундарне виктимизације и ефикасним механизмом за обештећењем жртава трговине људима.

8.4. Унапређен систем идентификације, заштите, помоћи и подршке жртвама трговине људима кроз дугорочне и одрживе програме социјалног укључивања

Системи идентификације, заштите, помоћи и подршке жртвама ће бити унапређени успостављањем потпуног функционисања Центра за заштиту жртава трговине људима, доследном применом Националне листе показатеља, доступношћу специјализованих смештајних капацитета и дугорочних и одрживих програма социјалног укључивања жртава трговине људима.

8.5. Деца су заштићена од трговине људима и искоришћавања у порнографији и проституцији њиховим последицама, посебним партциципативним програмима који се спроводе у њиховом најбољем интересу

Унапређење превенције и смањен утицај узрока трговине људима, искоришћавања у порнографији и проституцијина децу биће обезбеђено сталним спровођењем програма обуке за оне државне службенике који могу доћи у контакт са децом жртвама, унапређењем наставних садржаја високошколских установа где се школују стручњаци који раде са децом, сталним спровођењем партциципативних превентивних програма који су у складу са трендовима као што су миграције деце (добровољне и присилне) и злоупотребе комуникационих и информационих технологија за трговину децом и искоришћавање у порнографији и проституцији (партциципативни превентивни програми су нарочито прилагођени деци из угрожених друштвених група), спровођењем програма за децу у основношколском и средњешколском образовању који наглашавају неприхватљивост дискриминације полова и њене последице. Откривање и процесуирање случајева трговине децом и искоришћавања у порнографији и проституцији ће бити у складу са проактивним приступом, чији је циљ да се олакша положај деце као жртава и оштећених у поступку. Заштита деце жртава биће обезбеђена успостављањем капацитета за ургентно збрињавање, уз унапређивање сарадње свих оних који раде са децом и развој специјализованих служби и услуга спровођењем специфичних партциципативних програма за заштиту и одрживо социјално укључивање деце жртава трговине људима и жртава искоришћавања у порнографији и проституцији.

9. ПРЕДУСЛОВИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

За спровођење ове стратегије потребно је ојачати и успоставити институционални оквир и то:

- образовати Радну групу за спровођење и праћење Стратегије;
- именовати Националног координатора за борбу против трговине људима;

10. СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕЊИВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

10.1. СПРОВОЂЕЊЕ

Ову стратегију спроводе државни органи и органи локалне самоуправе Републике Србије у оквиру својих надлежности у сарадњи са организацијама цивилног друштва. У случајевима када је активност у надлежности више органа, онај орган који има претежну надлежност преузима одговорност за њено извршење, а сви остали су именовани као партнери.

Саветом за борбу против трговине људима (у даљем тексту: Савет), председава министар надлежан за унутрашње послове, а чине га чланови Владе: министар надлежан за

послове финансија, министар надлежан за послове просвете, науке и технолошког развоја, министар надлежан за послове рада, запошљавања, борачка и социјална питања, министар надлежан за послове здравља, и министар надлежан за послове правде, који су надлежни за кључне области спровођења ове стратегије.

Савет, поред осталог, оцењује и напредак у спровођењу Стратегије и Акционог плана, а на основу извештаја Националног координатора за борбу против трговине људима (у даљем тексту: Координатор), и даје предлоге мера за решавање уочених проблема, ангажовања потребних ресурса и усклађује поступање надлежних државних органа и других организација и институција која су од значаја за борбу против трговине људима. Савет се састаје најмање два пута годишње и састанцима Савета присуствује Координатор. Стручне и административно-техничке послове за Савет обавља Министарство унутрашњих послова. Координатора решењем именује Влада, и утврђује његове надлежности.

За оперативно спровођење Акционог плана министар унутрашњих послова, (који је истовремено и председник Савета за борбу против трговине људима), ће образовати Радну групу за спровођење и праћење Стратегије (у даљем тексту: Радна група), састављену од представника министарства и државних органа, који поседују стручна знања из области од значаја за спровођење Стратегије и то: Министарства унутрашњих послова, Министарства правде, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства здравља, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства финансија, Министарства трговине, туризма и телекомуникација, Министарства културе и информисања, Министарства омладине и спорта, Министарства спољних послова, Републичког јавног тужилаштва, Канцеларије за људска и мањинска права, Безбедносно-информативне агенције, Комесаријата за избеглице и миграције, Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, Центра за заштиту жртава трговине људима, као и једног представника Црвеног крста Србије. Председник Радне групе је по природи послана Координатор и као и чланови, има свог заменика. Састав, задаци и рок извршења задатака Радне групе уређује се решењем о образовању Радне групе.

Организације цивилног друштва равноправно учествују у процесу праћења, извештавања и оцењивања спровођења Стратегије, именовањем пет представника организација цивилног друштва које се баве проблемом трговине људима. Представници организација цивилног друштва се бирају у сарадњи са Канцеларијом за сарадњу са цивилним друштвом у року од три месеца од усвајања Стратегије о чему Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом обавештава Координатора.

Праћењем и оцењивањем испуњености циљева Стратегије, процењује се ефективност, ефикасност и релевантност спроведених активности. Праћењем и оцењивањем се, такође, детаљније анализирају проблеми и препреке које су настале у процесу спровођења Стратегије, препознају остварена побољшања у раду како би се створили услови за предлагање нужних измена и допуна. Извештаје о испуњености циљева Стратегије Радна група доставља министру.

Основ за праћење и оцењивање Стратегије су акциони планови за њену имплементацију. Акциони планови се израђују према динамици испуњења циљева. Акционим плановима се, у складу са циљевима Стратегије, дефинишу активности, задаци, одговорна институција и партнери, показатељи активности, рокови активности, ресурси и ризици (елементи акционог плана).

Акциони план Стратегије 2017-2018 је саставни део овог документа.

10.2. ПРАЋЕЊЕ се спроводи у редовним временским интервалима, на месечном нивоу, у складу са задацима Радне групе.

Чланови Радне групе прате извршење појединачних активности за које су одговорни. Месечни извештај о постигнутим резултатима или указивање на проблеме до којих је дошло достављају се Кординатору до петог радног дана наредног месеца, а годишњи извештај до 15. фебруара сваке године за претходну годину. Координатор обједињава извештаје и о томе обавештавава министра унутрашњих послова на месечном нивоу, а Савет најмање сваких 60 дана.

Ради успостављања јединственог и формалног система извештавања, Координатор у сарадњи са надлежном организационом јединицом Министарства унутрашњих послова, стандардизује процедуре извештавања и формате ових извештаја у складу са добром праксом Европске уније.

10.3. ОЦЕЊИВАЊЕМ СЕ утврђује напредак у спровођењу Стратегије, предлажу корективне мере током спровођења и предлажу измене. Оцењивање се спроводи редовно, једном годишње, коришћењем разних извора података укључујући годишњи извештај као основни извор података, а на основу дефинисаних показатеља. Интерне информације се систематски упоређују са екстерним изворима информација, попут интервјуа, истраживања јавног мњења и других извора. У зависности од врсте показатеља, процењује се реализација и ефекти планираних и реализованих активности, као и институционалне и законодавне промене.

Преглед се представља према степену реализације активности:

- спроведена – оцена значи да је активност реализована у складу са очекивањима и да нису потребне додатне мере;
- делимично спроведена – оцена значи да је активност реализована, али да су потребне додатне мере да би се квалитет учинка унапредио до планираног нивоа;
- није спроведена – оцена значи да активност није реализована и да су потребне мере да би се планирана активност реализовала.

На основу достављеног годишњег извештаја, Координатор у сарадњи са члановима Радне групе оцењује степен спровођења активности о чему извештава Савет. Уколико буде потребно, Координатор предлаже Савету, а савет Влади, ревидирање Стратегије у циљу унапређења њене ефективности и одрживости.

По истеку периода предвиђеног за спровођење Стратегије оцена садржи препоруке, закључке, научене лекције и приказује најбољу праксу по питању спровођења Стратегије.

10.4. ИЗВЕШТАВАЊЕ се спроводи на годишњем нивоу

Координатор израђује и објављује извештаје о спровођењу Стратегије, степену спровођења циљева и активности, проблемима и изазовима.

Извештај о току спровођења Стратегије је саставни део Извештаја о раду Координатора, који Савет доставља Влади у складу са Пословником Владе.

11. ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ СТРАТЕГИЈЕ И АКЦИОНОГ ПЛАНА

Део 1 – Стратегија

Спровођење Стратегије превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава, за период 2017-2022 финансираће се из следећих извора:

- 1. Буџет Републике Србије**
- 2. Инструменти претприступне помоћи Канцеларије за техничку помоћ и размену информација из Брисела – ТАИЕКС**
- 3. Подршка ОЕБС, IOM, UNODC, ICMPD**
- 4. Пројекат Министарства рада Сједињених Америчких Држава „Ангажовање и подршка националном нивоу за смањење појаве дечијег рада“**

Према тренутно расположивим параметрима, сачињена је процена трошкова за спровођење ове Стратегије, за период 2017-2019, али која није коначна, с обзиром да ће се радити ревизија докумената, у складу са неопходним анализама и неопходним средствима.

У складу са наведеним, приказани су трошкови, који су у овом тренутку познати и који су обезбеђени Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину („Службени гласник РС“, број 99/16).

Средства за реализацију активности за текућу годину обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину, на разделима органа државне управе као носиоца активности и учесника ове стратегије, док ће средства за реализацију активности које доспевају 2018. и 2019. године бити обезбеђена у складу са лимитима за наредне две године.

Активности за које у овом тренутку није могуће проценити износ средстава потребан за њихову реализацију - уколико за реализацију наведених активности буду потребна средства за текућу 2017. годину, иста ће бити обезбеђена прерасподелом средстава, у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину.

Министарство унутрашњих послова:

2017	554.000,00 динара
2018	558.000,00 динара
2019	558.000,00 динара

Министарство правде:

2017	124.400,00 динара
2018	186.600,00 динара
2019	186.600,00 динара

Министарство здравља:

2017	211.480,00динара
2018	211.480,00динара
2019	211.480,00динара

Министарство културе и информисања:

2017	1.234.000,00динара
2018	1.234.000,00динара
2019	1.234.000,00динара

Републичко јавно тужилаштво:

2017	0,00динара
2018	149.000,00динара
2019	149.280,00динара

Правосудна академија:

2017	0,00динара
2018	397.000,00 динара
2019	397.000,00 динара

Министарство за рад запошљавање, борачка и социјална питања:

2017	1.094.240,00 динара
2018	2.068.160,00 динара
2019	0,00 динара

Органи државне управе који у овом тренутку немају трошкове:

1. Комесаријат за избеглице и миграције
2. Министарство спољних послова
3. Министарство привреде
4. Министарство просвете, науке и технолошког развоја
5. Канцеларија за људска и мањинска права
6. Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом

Део 2 – Акциони план

Спровођење Акционог плана Стратегије превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава, за период 2017-2018 финансираће се из следећих извора:

- 1. Буџет Републике Србије**
- 2. Инструменти претприступне помоћи Канцеларије за техничку помоћ и размену информација из Брисела – ТАИЕКС**
- 3. Подршка OEBS, IOM, UNODC, ICMPD**
- 4. Пројекат Министарства рада Сједињених Америчких Држава „Ангажовање и подршка националном нивоу за смањење појаве дечијег рада“**

Према тренутно расположивим параметрима, сачињена је процена трошкова за спровођење Акционог плана ове стратегије, за период 2017-2018, али која није коначна, с обзиром да ће се радити ревизија докумената, у складу са неопходним анализама и неопходним средствима.

У складу са наведеним, приказани су трошкови, који су у овом тренутку познати и који су обезбеђени Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину („Службени гласник РС”, број 99/16).

Средства за реализацију активности за текућу годину обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину, на разделима органа државне управе као носиоца активности и учесника Акционог плана ове стратегије, док ће средства за реализацију активности које доспевају 2018. и 2019. године бити обезбеђена у складу са лимитима за наредне две године, које одређује Министарство финансија

Активности за које у овом тренутку није могуће проценити износ средстава потребан за њихову реализацију - уколико за реализацију наведених активности буду потребна средства за текућу 2017. годину, иста ће бити обезбеђена прерасподелом средстава, у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину.

Министарство унутрашњих послова:

2017	554.000,00 динара
2018	558.000,00 динара

Министарство правде:

2017	124.400,00 динара
2018	186.600,00 динара

Министарство здравља:

2017	211.480,00 динара
2018	211.480,00 динара

Министарство културе и информисања:

2017	1.234.000,00 динара
2018	1.234.000,00 динара

Републичко јавно тужилаштво:

2017	0,00динара
2018	149.000,00динара

Правосудна академија:

2017	0,00динара
2018	397.000,00 динара

Министарство за рад запошљавање, борачка и социјална питања:

2017	1.094.240,00 динара
2018	2.068.160,00 динара

Органи државне управе који у овом тренутку немају трошкове:

1. Комунистички савез Србије
2. Министарство спољних послова
3. Министарство привреде
4. Министарство просвете, науке и технолошког развоја
5. Канцеларија за људска и мањинска права
6. Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом

12. ЗАВРШНИ ДЕО

Термини изражени у овој стратегији у граматичком мушким роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Даном објављивања ове стратегије престаје да важи Стратегија борбе против трговине људима у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 111/06).

Ову стратегију објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 Број:
У Београду,

ВЛАДА

ПРЕДСЕДНИК

Ана Брнабић